

Arbeids- og administrasjonsdepartementet
V/ Hanne Margrete Meldal
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 200400660-/HAM

Vår ref.: OU 2004-050

Oslo, 09.06.2004

HØRING AV NOU 2004:5 ARBEIDSLIVSLOVUTVALGETS INNSTILLING – ET ARBEIDSLIV FOR TRYGGHET, INKLUDERING OG VEKST

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for norske medier (trykt presse, radio, tv og nett-publikasjoner) i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. NP er blant annet sekretariat for Offentlighetsutvalget. Dette utvalget består av en gruppe redaktører og journalister som arbeider for videreføring av offentlighetsprinsippet i forvaltningen og samfunnslivet ellers. Vi vil konsentrere høringsuttalelsen om temaet ansattes ytringsfrihet, jf. NOU 2004:5 kapittel 18 og utkastets § 2-4.

Stadig flere av landets ansatte får munnkurv når de ønsker å varsle offentligheten om kritikkverdige forhold der de jobber. Informasjons- og uttalerreglementer som forbyr arbeidstakere å uttale seg til pressen, blir flere og strengere. Represaliene mot dem som velger å stå frem med slik kritikk, blir samtidig hardere. Resultatet av dagens lovtomme rom på dette området er at berettiget kritikk ikke kommer frem fordi mange ansatte føler seg utsatt for press i retning av overdreven lojalitet. Vi viser her til vårt vedlegg med utdrag fra Kommunal Rapport og NPs undersøkelse om dette tema i 1999.

Dagens praksis på området er etter vår oppfatning meget betenkelig fra et demokrati- og ytringsfrihetssynspunkt. Antall kilder skjæres ned, informasjonen ensrettes, antallet debattanter reduseres, fagfolk holdes borte fra den offentlige meningsutveksling, samfunnsdebatten profesjonaliseres og bedriftsøkonomiske hensyn begrenser informasjonstilgangen. Vi er derfor skuffet over at Arbeidslivslovutvalget ikke har foreslått å lovfeste arbeidstakers adgang til varsling.

Primært ønsker vi en generell lovfesting av grensene for arbeidstakers lojalitetsplikt i forhold til ytringsfriheten. Vi støtter dr.jur. Kyrre Eggens følgende forslag til lovregulering av området:

"Ansatte har alminnelig ytringsfrihet, med mindre utøvelsen av denne frihet på illojal måte skaper risiko for skade på arbeidsgivers legitime interesser, og allmennhetens interesse i at den ansattes ytringer blir gjort kjent ikke veier tyngre enn arbeidsgivers legitime interesser."

Den rettslige uklarheten er størst når det gjelder hvor grensene går for adgangen til å meddele allmennheten om kritikkverdige forhold; såkalt "whistle blowing". Subsidiært ønsker vi derfor en lovregulering av arbeidstakeren rett til å varsle allmennheten om at virksomheten er innblandet i ulovlig, korrump, umoralsk eller annen skadelig virksomhet. Vi viser her til Justis- og politidepartementets forslag til dette i St.meld. nr.26 (2003-2004) side 112.

Vi støtter Arbeidslivslovutvalgets forslag i utkast § 2-4 om vern mot gjengjeldelser som følge av varsling.

Med vennlig hilsen
for NORSK PRESSEFORBUND
Ina Cath. Lindahl
jur. rådgiver